

Stortingets utdannings- og forskningskomité

Vår saksbehandler
Åshild Olaussen)

Kopi til

Vår dato
13.05.2019

Vår referanse

Deres referanse

Innspill fra Unio til representantforslag 129 S om en bred kompetansereform for arbeidslivet

Ny viten, nye teknologiske løsninger og økende digitalisering utfordrer store deler av arbeidslivet. Nye arbeidsoppgaver vil dukke opp, mange arbeidsforhold vil få nytt innhold, og det vil bli behov for mer og systematisk påfyll av kunnskap underveis i yrkesløpet. Unios medlemsgrupper spiller en avgjørende rolle i utviklingen og utøvelsen av sentrale velferdstilbud som igjen danner grunnlaget for verdiskapingen i samfunnet. Det er derfor av vesentlig betydning at våre medlemsgruppers profesjons- og yrkesutøvelse er kunnskapsbasert og oppdatert, og det på en slik måte at det styrker både evnen og viljen til å utvikle og fornye yrkesutøvelsen.

Unio mener at en treffsikker og relevant kompetansepolitikk best kan utvikles gjennom et bredt samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene, myndighetene og organisasjonene i arbeidslivet. Vi er derfor positive til intensjonene i det representantforslaget som komiteen nå har til behandling, om en bred kompetansereform innenfor rammen av trepartssamarbeidet.

Unio vil vise til at regjeringen sammen med arbeidslivets parter og representanter fra frivillige organisasjoner, har utarbeidet en nasjonal kompetansepolitisk strategi med nasjonale mål og satsingsområder. De målene forslagsstillerne har skissert for kompetansereformen er i det vesentligste i tråd med målene i den nasjonale kompetansepolitiske strategien. I tillegg gir forslaget viktige signaler om at det er nødvendig og også politisk vilje til å satse betydelige ressurser på etter- og videreutdanning og kompetanseheving.

Til det konkrete forslaget som komiteen nå har til behandling vil Unio peke på følgende:

Fleksibilitet

Unio mener det er viktig at en kompetansereform legger til rette for fleksible støtteordninger som motiverer og fremmer etterspørsel etter ny og relevant kompetanse i hele arbeidslivet. Ordningene skal treffe både privat og offentlig sektor, både små og store arbeidsplasser, både de med lite og de med mye formell utdanning. Det vil etter vår mening kreve en kombinasjon av ulike virkemidler. En treffsikker kompetansepolitikk vil måtte være fleksibel og innebære både flere ordninger og kanskje ulike ordninger for ulike bransjer, sektorer og yrkesgrupper.

Lov- og avtaleverk

Det er viktig for Unio å understreke at arbeidsgiver har et særskilt ansvar for å ajourføre og videreutvikle de ansattes kompetanse, og at en sterkere offentlig innsats for etter- og videreutdanning ikke fritar arbeidsgiverne fra dette ansvaret. Videre er det viktig at tariffavtaler og andre avtaler mellom partene i

arbeidslivet også fremover skal være verktøy for kompetanseutvikling, og at eventuelle nye ordninger ikke kommer i konflikt med det framforhandlede avtaleverket.

Det er likevel interessant, slik forslaget fremmer, å se nærmere på muligheten for lovfesting av arbeidstakeres mulighet til å opparbeide seg en rett til kompetanseheving gjennom arbeidslivet. Men det betyr at man må drøfte og avklare forholdet mellom lov- og tariffregulering. Unio er også positive til forslaget om å sikre at tillitsvalgte tas med i drøftinger om hvilken ny kompetanse virksomheten trenger.

Gode og relevante tilbud

I tillegg til tiltak som motiverer og fremmer etterspørselen etter kompetanseheving, vil Unio peke på det store behovet for å utvikle, finansiere og kvalitetssikre gode og relevante tilbud.

Det pågående arbeidet i ekspertutvalget for etter- og videreutdanning diskuterer blant annet ulike modeller for å gjøre det praktisk mulig for universitetene og høyskolene, fagskolene og videregående opplæring å legge bedre til rette for og bygge ut gode EVU-tilbud. Fagskoleutdanningene må være praktiske og yrkesrettede som utvikles på yrkesfagenes premisser.

I UH-sektoren er dagens regelverk tilpasset en virkelighet med studieprogrammer der utdanning i all hovedsak er gitt som ledd i bachelor- eller mastergrader beregnet for et lenger, sammenhengende studieløp. Framover vil imidlertid behovet bare øke for at UH-sektoren skal gi mer fleksible etter- og videreutdanningstilbud for å bidra til målet om livslang læring. Dagens lov- og regelverk dekker ikke denne situasjonen fullgodt.

Det pågår også et utvalgsarbeid som gjennomgår hele UH-loven. Unio har spilt inn, både til etter- og videreutdanningsutvalget og lovutvalget at livslang læring i UH-institusjonene må prioriteres høyere enn i dag. Oppdrag med å svare på samfunnets behov for faglig oppdaterte og kompetente arbeidstakere, må ivaretas bedre i UH-loverket.

På videregående opplærings nivå foregår det også viktige utvalgsarbeid for å vurdere struktur og lovverk. I et livslangt læringsperspektiv blir det viktig å vurdere hvordan voksnes rett til kompetanseutvikling kan tilpasses deres behov og livssituasjon.

Finansiering

En helt sentral forutsetning for å lykkes med en kompetansereform er at offentlig finansierte utdanningsinstitusjoner gis bedre rammevilkår for å tilby etter- og videreutdanning innenfor sine fag- og oppgaveområder. Det må sikres midler i en oppstartsfase til utvikling og etablering av aktuelle tilbud innenfor UH, fagskole og videregående opplæring. For UH-sektorens del er det ikke tilstrekkelig å reformere finansieringssystemet slik at institusjonene belønnes i ettertid for EVU som er gjennomført. Det er viktig at en større portefølje av etter- og videreutdanning ikke resulterer i økt bruk av midlertidige stillinger i UH-sektoren.

Unio støtter representantforslaget med hensyn til at myndighetene må være villige til å prioritere og investere i livslang læring. Vi vil imidlertid anbefale at Stortinget avventer utredningen til etter- og videreutdanningsutvalget før det nærmere konkretiseres hvilke(n) finansieringsordning(er) som best kan motivere etterspørsel, utvikle tilbud og sikre kvaliteten. Myndighetene har begrensede ressurser til å stimulere kompetanseutvikling, og da er det viktig at ressursene kanaliseres slik at de er treffsikre og bidrar til investeringer som ellers ikke ville ha skjedd.

Bransjeprogram

Unio har støttet de to pilotene på bransjeprogram som er etablert (bygg og anlegg og kommunal helse og omsorg). Vi er part i det ene programmet. Erfaringene fra disse pilotene vil bli nyttige med tanke på å etablere og videreutvikle gode samarbeid mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene.

Vennlig hilsen

Unio

Ragnhild Lied
leder

